

SZEMLE

ZARNÓCZKI ATTILA

MÁTYÁS KIRÁLY KATONÁI

(Libra Kiadó, „Fegyvert s vitézt éneklek”, Budapest, 1992. 65 o.)

Régóta időszerű szemléletváltozásra került sor a hadtörténet és fegyvertörténet népszerűsítésében. Ennek első jelei a Zrínyi Katonai Kiadó gondozásában indított népszerűsítő sorozat („Hadtörténelem fiataloknak”), valamint a Tankönyvkiadó sorozatai („Hadtörténelem mindenkinek”, „Hősök-csaták”) voltak. E kötetek közös jellemzője volt, hogy ugyan a témák legjobb hazai szakértőit nyerték meg szerzőnek, külső kiállításuk sok kívánnivalót hagyott maga után. Az újságpapírhoz hasonló minőségű papírra nyomtatták őket, s csak fekete-fehér képek közlésére volt lehetőség.

A könyvkiadás 1990-es évekbeli változása minden bizonnyal a fenti sorozatok végét is jelenti. Annál örövendesebb, hogy ezzel egyidőben jelentek meg a hadtörténeti népszerűsítés új formái: a Libra kiadásában 1991-től a Militaria Modell Magazin, s a jelen kötettel megindított „Fegyvert s vitézt éneklek” sorozat.

A kötet igényes nyomdai kiállításával, gondosan kiválasztott és rekonstruált fegyverillusztrációival, színpompás rajzaival a jól ismert „Men-at-Arms” sorozat legjobb köteteit idézi az olvasó emlékezetébe. A szakmai alaposságban, a szöveg és az illusztrációk részletgazdagságában pedig még az ötletet adó angol sorozat színvonalát is sikerült meghaladni.

Jelen kötetet forgatva nehezen érthető, hogy a korábban Mátyás király seregéről megjelent munkák miért olyan gyengén illusztráltak, s miért csak néhány várnak a metszetére találtak rá (Mátyás király emlékkönyv I. k., A lovagkor csatái, Mátyás király 1458—1490 stb.) A XV. századi magyar hadtörténe-

lem és fegyvertörténet írott és tárgyi emlékeanyagának a bőségét példázza, hogy a Szerző két kötetben mutatja majd be Mátyás király seregét.

Ez az első kötet ismerteti meg a sereg hagyományos fegyvernemeivel (nehézlovasság, könnyűlovasság, gyalogság), a katonák viseletével és fegyvereivel, míg a tüzérség, a hadiszekerek, a naszádosok, várak, várostromok, a hadiellátás és szállítás tárgyalása a második kötetre marad. A képek forrásai a legkülönbözőbbek, az összehatás mégis egységes és meggyőző: fegyverek a Magyar Nemzeti Múzeum és a Hadtörténeti Múzeum gyűjteményéből, a Szapolyaiak sírkövei, páncélos vitézt, lovassági sisakdísz, számszeríjat, törökös szablyát ábrázoló címereslevelek, a Bécsi Udvari kártyasorozat képei, vagy éppen a Weisskunig metszetei. A rajzokon szerencsés kézzel válogatnak a kor heraldikai emlékei közül, s így a kor tartomány-, város címereit is megismertetik az olvasóval.

A rajzok sokszor többet nyújtanak mint a pusztá fényképek. Segítségükkel megismerhető a korabeli fegyverek használata (így például a számszeríj) s viselete is (hogyan erősítették fel a sarkantyút, miként nézett ki a láncszövet, hogyan viselték a kézvédő lándzsarongót stb.). Bizony nem mindig könnyű elképzelni, hogy az egyes fegyvereket miként használták, viselték, s ebben van az olvasó segítségére a kötet, amely egyaránt ajánlható a szakma és a szélesebb nagyközönség figyelmébe.

Ismerve a hazai könyvkiadói gyakorlatot, hosszú évtizedeken át viszont fogjuk látni az e könyvecskéből kifényképezett illusztrációkat a témával foglalkozó kiadványok lapjain. Nem fogjuk bánni!

Veszprémy László